

"A Tale of Two Futures"
2016-1-UK01-KA204-024544
Bendrai finansuota Europos Sąjungos pagal Erasmus+ programą

Anglies atspaudo vadovėlis

Taikant anglies atspaudo prieigą (ne tik anglies pėdsaką)

ĮVADAS

„Surefoot Effect“ (Jungtinė Karalystė), „Dom Spain“ (Ispanija) ir „Žinių kodas“ (Lietuva) dalyvavo Erasmus+ 3 metų trukmės projekte „A Tale of Two Futures“. Pagrindinis šio projekto tikslas buvo suteikti neformaliojo švietimo pedagogams žinių, pagrindinių įgūdžių ir bendrųjų kompetencijų apmokyti grupes apie klimato kaitą, elektros energijos vartojimą, galimybes, kurias asmenys ir organizacijos turi, siekiant sumažinti daromą neigiamą poveikį aplinkai, iškastinio kuro naudojimą bei energijos ir išteklių taupymą.

Vienas iš intelektinių mūsų projekto rezultatų (angl. Intellectual Output, IO3) buvo sudaryti anglies atspaudu programą. Šią programą rasite čia – tikimės, kad kiti taip pat galės lengvai naudotis anglies atspaudu metodu.

Šiame dokumente rasite „anglies pėdsako“ ir „anglies atspaudu“ sąvokų apibrėžimus, kurie buvo naudojami projekto metu, konkrečiai – vykdant IO3, jų reikšmės ir svarbos teorijoje ir praktikoje paaiškinimą. Be to, pateiksime Jums aplinkosauginių iniciatyvų pavyzdžių, turinčių konkretų ilgalaikį tikslą, siekiant didinti bendruomenės sąmoningumą apie pavojingą klimato kaitą ir kovą su ja; visu šiuo darbu buvo stengiamasi skatinti žmones pradėti kurti savo anglies atspaudus – teigiamas pastangas saugoti aplinką bei kovoti su klimato kaita.

Šiame vadovėlyje aptarsime metodus, susijusius su anglies atspaudu prieiga, ir paaiškinsime, kaip ji skiriasi nuo anglies pėdsako principo. Taip pat pateiksime rekomendacijas, kaip galima pasiekti geriausių rezultatų ir veikti ateityje. Mes raginame Jus sukurti savo anglies atspaudu programą.

Anglies atspaudu vadovėlio turinys:

A. Sužinokite daugiau apie anglies atspaudu prieigą

- Projekto ištakos
- Erdvė pokyčiams

B. Ar norėtumėte tapti „influenceriu“? Nuo ko pradėti?

- Skleisk žinių!
- Motyvacija
- Kaip išlaikyti ekologinį gyvenimo būdą ir skatinti kitus daryti tą patį

C. Pavyzdžiai, kaip tai pasiekti

- Pagrindinės palaikomos temos
- Atvejų studijos
- Partnerių patirtis
- Meno panaudojimas: fotografijos parodos

Išvados ir rekomendacijos

Kontaktai

A. SUŽINOKITE DAUGIAU APIE ANGLIES ATSPAUDO PRIEIGĄ

Anglies pėdsakas (angl. Carbon Footprint) yra sąvoka, kuri dažnai naudojama kalbant apie žmogaus, organizacijos ar šalies poveikį aplinkai. Ši sąvoka suvokiama matuojant išmetamą anglies dioksido arba šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, kurį pagamina žmogus, organizacija ar šalis, išreikšta anglies dioksido ekvivalentu (CO₂e arba CO₂).

Anglies pėdsako koncepcija turi beveik visuotinai neigiamą reikšmę, kadangi dažnai matome, kaip kojomis žengiama ant žemės ir sumindoma žolė. Anglies pėdsakas visada prašo žmonių kažką mažinti: naudoti mažiau elektros energijos, mažinti vartotojiškumą, mažiau vartoti vandens, mažiau keliauti, mažiau valgyti mėsos. Projekto „A Tale of Two Futures“ metu mes supratome, kad reikia atkreipti dėmesį į tai, ne už ką esame atsakingi, bet pabrėžti tuos dalykus, kuriuos darant galima pasiekti teigiamą poveikį. Trumpai tariant, anglies atspaudas (angl. Carbon Handprint) idėja yra teigiami pokyčiai siekiant sumažinti anglies dioksido išmetamą kiekį bei kovojant su klimato kaita. Kitaip tariant, anglies atspaudas, priešingai nei anglies pėdsakas, yra teigiamas rodiklis, reiškiantis teigiamą veiksmą.

Antras anglies atspaudas aspektas yra tas, kad jis skatina mus galvoti apie kolektyvinius pokyčius, ne tik apie individualius, kuriais siekiama sumažinti mūsų asmeninį anglies pėdsaką. Anglies atspaudas skatina mus veikti kartu bendruomenėje, kad būtų įgyvendinti platesni pokyčiai. Jūsų individualūs veiksmai yra reikšmingi! Dirbdant kartu, galima pasiekti dar didesnių rezultatų! Visą griauinančios klimato krizės padarinių galima išvengti, jei visi bendradarbiausime ir dirbsime kartu.

Toliau pateiksime šiek tiek informacijos apie projekto „A Tale of Two Futures“ sukūrimą, kas padės jums suprasti, kaip mes patys pradėjome naudoti anglies atspaudas metodą.

PROJEKTO IŠTAKOS

Ankstesnis projektas: anglies atspaudas Edinburgo universitete

Vykdydami į studentus orientuotą energijos taupymo kampanijos veiklą Edinburgo universitete, nedidelė komanda, įskaitant Pamela Candea ir Euri Bartolome Vidal iš „The Surefoot Effect“, paruošė 5 savaičių energijos taupymo projektą, pagrįstą metodu „akis į akį“, kurio tikslas buvo stoti į kovą su vienu iš daugiausia energijos sunaudojančių pastatų universiteto miestelyje. Kampanija buvo nukreipta į iniciatyvas, kurias sukūrė savanoriai-darbuotojai, neturintys žinių apie energijos taupymo patirtį, tačiau norintys ieškoti naujų būdų tai padaryti. Šie savanoriai, palaikomi mūsų komandos, sugebėjo sutaupyti 9,2 tonų anglies dioksido (TCO₂) ir kompensuoti bandomąsias išlaidas tik per 8 savaites, sutaupydami 1 480 svarų (1 650 eurų) - daugiau nei 1 250 svarų (1 400 eurų), investuotų į personalo laiką. Tai reikštų, kad kasmet būtų sutaupoma 8 880 svarų (9 900 eurų) ir 55,2 TCO₂. Dėl eksperimento sėkmės šis sprojektas pradėtas įgyvendinti dar 20 pastatų vieneriems metams, iš viso sutaupyta 80 000 svarų (89 000 eurų). Tai galiausiai paskatino įsteigti Edinburgo universiteto Tvarumo ir socialinės atsakomybės departamentą, kuris šiuo metu turi 3 mln. svarų biudžetą.

Tikriausiai du svarbiausi dalykai, į kuriuos reikėtų atsižvelgti ir kurie projektą padarė sėkmingu, yra šie:

1) Projektas buvo koncentruotas į elgesio pokyčius – elgesio pokyčiams įgyvendinti reikėjo mažai lėšų arba jų išvis nereikėjo.

2) Veiklą, kuri padarė projektą tokiu sėkmingu, inicijavo komandos palaikomi personalo savanoriai. Komanda jiems suteikė galimybę sugalvoti idėjas, paprašydama pagalbos. Komanda taip pat pasiūlė padėti jiems pasikalbėti su įvairiomis suinteresuotosiomis šalimis bei skleisti žinią apie pokyčius departamente, kad būtų įtraukta kuo daugiau žmonių. Personalo savanoriai norėjo dalyvauti projektuose, nes norėjo padėti – todėl paprašyti pagalbos buvo ypatingai svarbu. Jie taip pat vykdė veiklą, nes jiems tai buvo įdomu – tai buvo būdas sužinoti kažką naujo, iširti ir sugalvoti galimus sprendimo būdus. Taip pat jiems tai buvo būdas pagerinti savo darbo aplinką.

„A Tale of Two Futures“ sukurtas modelis remiasi Edinburgo universiteto elektros energijos projekto loginiu pagrindu: sukurdami erdves pokyčiams ir kviesdami žmones padėti, mes galime sukurti sąveiką, sutaupančią daugiau elektros energijos ir išteklių, nei tuo atveju, jei žmonės imtųsi veiksmų pavieniui.

Šis projektas taip pat paremtas tyrimais ir žmonių, beveik savarankiškai sukūrusių didesnius pokyčius, sukūriant „pokyčių erdves“, patirtimi.

ERDVĖ POKYČIAMS

Vienas pokytis Jūsų gyvenime – tai gali būti tik vieno įpročio ar net gyvenimo būdo pakeitimas – yra esminis dalykas aplinkosaugai ir kovai su klimato kaita.

Vienas iš pavyzdžių yra pasakojimas, kurį autoriai Dan Heath ir Chip Heath pateikia savo knygoje „Switch. How to Change Things When Change is Hard“ (liet. „Jungiklis. Kaip pakeisti dalykus, kai pasiekti pokyčius yra sunku“). Tai yra Jerry Sternino, kuris 1990 m. išvyko į Vietnamą padėti vyriausybei sumažinti kaimo vietovių vaikų netinkamą mitybą, istorija. J. Sterninas puikiai išmanė akademinę literatūrą apie sudėtingas, sistemines netinkamos mitybos priežastis – prastą sanitariją, skurdą, išsilavinimo stoką ir kt. Tačiau Sterninas iš karto suprato, kad tai buvo dalykai, kurių jis negalėjo pakeisti. Tuomet Sterninas pakeitė savo darbo pobūdį. Supratęs, kad ne visi vaikai buvo nepakankamai maitinami, ir imdamas kaip pavyzdį šeimas, kurių vaikai buvo maitinami geriau, jis surado kultūriškai priimtina bei įtraukiantį būdą motyvuoti kitus sekti šių šeimų pavyzdžiu. Tokiu būdu Sterninas sugebėjo pagerinti 2,2 mln. vaikų 265 kaimuose padėtį, o šis pagerėjimas beveik nieko nekainavo.

Kitas pavyzdys, kurį reikėtų išanalizuoti, yra Jadavo Payango atvejis. Šis atvejis yra susijęs su šio projekto veikla. Jadavas gyvena Indijos saloje Majuli. Vienu metu sala tapo nemiškinga ir nederlinga. 1979 m. Jadavas nusprendė visą likusį gyvenimą, kiekvieną dieną pasodinti po vieną medį. Po keturiasdešimties metų jam pavyko užauginti mišką, dvigubai didesnį už Centrinį parką, arba 479 futbolo aikštynus. Visame pasaulyje mes kiekvieną minutę prarandame miškus, užimančius 27 futbolo aikščių plotą, taigi Payangas kompensuoja miškų naikinimą lygų 17 minučių. Miške Payangas užaugino daugiau kaip 1000 medžių. Nepaisant to, tokiu būdu jis dar sugrąžino gyvūnus, įskaitant 115 dramblių, kurie dabar ten gyvena, taip pat Bengalijos tigrus, Indijos raganosius ir elnius.

Šiais pavyzdžiais norime pabrėžti, kad vienas ar keli žmonės gali pradėti ekologinę veiklą ir projektus bei skatinti ir kitus prisijungti prie veiklų, kurios gali padaryti didžiulį pokytį. Aplinkosaugos veiklų inicijavimas daug nekainuoja! Pakanka vien jūsų motyvacijos, kad pradėtumėte palaikyti pozityvų gyvenimo būdą, išsiaiškintumėte, kaip motyvuoti kitus ir

atkreiptumėte dėmesį į klimato kaitą jūsų bendruomenėje. Ir mes norime paskatinti žmones daryti būtent tai.

B. AR NORĖTUMĖTE TAPTI „INFLUENCERIU“? NUO KO PRADĖTI?

Visų pirma, būtina žinoti, kaip galima motyvuoti žmones pakeisti savo elgesį ir gyvenimo būdą į ekologiškesnį. Dėl šios priežasties mes Jums pateikiame keletą idėjų, kaip paskatinti savo bendruomenės ar komandos narius pradėti įgyvendinti ekologiškus pokyčius.

SKLEISK ŽINIĄ!

1) „Carbon Conversations“ (Pokalbių apie anglies dioksidą) grupės

„Carbon Conversations“ programa yra viena iš geriausių metodų, ji taip pat buvo naudojama projekto „A Tale of Two Futures“ metu. „Carbon Conversations“ rengiami 6 dienas sesijomis po dvi valandas, kurių metu yra koncentruojamasi ties šiomis temomis: klimato kaita; maistas ir vanduo; vartotojiškumas ir atliekos; kelionės ir transportas; energiją taupantys namai. Norėdami pradėti organizuoti „Carbon Conversations“ visada galite susisiekti su projekto partneriais bei daugiau informacijos rasti internete ir mūsų projekto svetainėje www.tale2futures.eu!

2) Suorganizuokite diskusiją apie klimato pokyčius ir kitas dabartines aplinkosaugos problemas

Tai itin gera strategija, kuomet reikia įtraukti daugiau žmonių, kurie galbūt nėra tokie suinteresuoti ar įsitraukę į aplinkosaugos sritį. Šių diskusijų metu tie, kuriems rūpi ekologija ir klimato kaita, pradės daryti įtaką tiems, kurie neprisideda prie aplinkosaugos problemų sprendimų. Tai efektyvus būdas įtraukti daugiau žmonių ir informuoti juos apie klimato kaitą ir kitas aplinkosaugines problemas.

3) Norėdami sukurti idėjas tolimesniai veiksiais, naudokite „Minčių lietaus“ (angl. ideastorm) metodą

„Minčių lietus“ – tai dalyvių grupės kūrybiškumo technika, kuri yra puikus būdas tiek gauti daugiau informacijos, tiek ir suformuoti grupę, kuri įsitrauktų į konkrečią problemą ir jos sprendimą. Taikant šį metodą, galite rasti panašumų ir skirtumų su kitais grupės dalyviais, jų idėjomis apie klimato pokyčius ir kitas aplinkosaugos problemas, taip pat pateikti ir perduoti visa svarbiausią informaciją.

MOTYVACIJA

1) Pasiiekti rezultatai

Svarbi motyvacija yra galimybė pamatyti savo anglies dioksido pėdsako sumažėjimo rezultatus, kuriuos galima stebėti įvertinus išmetamo CO₂ kiekio sumažėjimą vykdant individualius veiksmus.

Toliau pateikiama nuoroda, kurioje galite pamatyti, kokį poveikį naujas veiksmai gali turėti jūsų paliekamam anglies dioksido pėdsakui: <http://tales2futures.eu/surveys/list.php> Taip pat galite sekėti gerosios praktikos

pavyzdžius, iš kurių daugelis pateikiami tinklalapyje www.tales2futures.eu kaip projekto kortelės, informuojančios apie projektus Europoje ir visame pasaulyje.

2) *Pabrėžkite veiksmų svarbą*

Veiksmai turėtų būti atliekami suprantant jų daromą poveikį dalyviams. Anksčiau jau minėtos diskusijos ir „minčių lietaus“ metodas galėtų būti geras būdas išsiaiškinti kiekvieno veiksmo esmę ir pagrindinį tikslą bei jo teigiamą poveikį dalyviams.

3) *Ieškokite ekologiškų laiko praleidimo būdų*

Buvimas gamtoje yra pirmas sąrašė – vaikščiojimas, žygiai, klajojimas palei upę ar paplūdimį, saugus važinėjimas dviračiu savarankiškai ar su draugais! Praleisti laiką su kitais organizuojant kūrybinius užsiėmimus (meniškai nusiteikus) – gal kas dainuoja?

KAIP IŠLAIKYTI EKOLOGINĮ GYVENIMO BŪDĄ BEI SKATINTI KITUS DARYTI TĄ PATĮ

1) *Kurkite tradicijas*

Norėdami tęsti teigiamus veiksmus ir palaikyti ekologinį sąmoningumą, turėtumėte inicijuoti ir sukurti tam tikras tradicijas, pavyzdžiui, vieną kartą per savaitę surinkti šiukšles artimiausiame miške arba kartą per mėnesį organizuoti susitikimą, kurio metu galėtumėte aptarti pažangą su kitais, dirbančiais kartu. Ši prieiga taip pat gali būti puikus būdas suvienyti žmonių grupę ar jūsų organizaciją ir gerai kartu praleisti laiką.

2) *Toliau organizuokite aplinkosaugines iniciatyvas*

Jei iniciatyva organizuojama tik kartą per metus, tai yra geras pavyzdys ir gali turėti įtakos kai kuriems dalyviams, tačiau šis poveikis bus trumpalaikis. Dėl šios priežasties rekomenduojame stengtis užtikrinti pozityvių iniciatyvų tęstinumą jūsų bendruomenėje ar organizacijoje. Tai galima pasiekti susisiekiant ir įtraukiant kuo daugiau žmonių. Mes rekomenduojame patikrinti kalendorių ir atkreipti dėmesį į tarptautines aplinkosaugos dienas, tokias kaip Žemės valanda, Pasaulinė ekologijos diena, Tarptautinė miškų diena, Diena be automobilio ir kt. Pabandykite surengti iniciatyvą, skirtą vienai iš šių datų atminti.

3) *Palikite rekomendacijas*

Pasidalinkite savo gerąja patirtimi su kitais! Tai gali būti padaryta tiesiog pakabinus keletą plakatų matomoje vietoje, įkeliant iniciatyvų aprašymus bei nuotraukas socialiniuose tinkluose, rengiant diskusijas ar seminarus apie savo patirtį.

4) *Į savo grupės / organizacijos vertybes ar strategijos dalį įtraukite anglies atspaudo iniciatyvas*

Aplinkosaugos misiją paverskite viena iš oficialių savo grupės / įmonės užduočių! Tokiu būdu ekologiniai veiksmai taps jūsų grupės identiteto dalimi ir bendru nuolatiniu tikslu.

C. PAVYZDŽIAI, KAIP TAI PASIEKTI

PAGRINDINĖS PALAIKOMOS TEMOS

Šis projektas prasidėjo nagrinėjant keturias pagrindines sritis, dėl kurių susitarė partneriai: energijos vartojimas; transportas; maistas; vartotojiškumas (medžiagų naudojimas) bei atliekos. Vėliau partneriai pridėjo dar dvi kategorijas: vandens suvartojimą ir biologinę įvairovę. Iš 50 veiklų, kurias partneriai rėmė, dauguma jų koncentravosi ties maistu ir medžiagų naudojimu, atliekomis ir perdirbimu. Vis dėlto, toliau kaip pavyzdį pateikiame projektą, susijusį su transportu.

Projektai, susiję su maistu, skatinantys vietinio, sezoninio maisto vartojimą ir vegetarišką bei veganišką mitybą, gali turėti reikšmingą teigiamą poveikį mažinant anglies dioksido išmetimą siekiant kovoti su pavojingais klimato pokyčiais ir apskritai aplinkosaugos problemomis. Taip pat Jungtinės Tautos išskyrė dietas, kuriose gausu augalų, kurios lemia ilgalaikę gerą sveikatą. Šis projektas taip pat parodė, kad maisto projektai yra puikus būdas bendrauti su vaikais, jaunimu ir jaunimo švietėjais bei mokytojais. Maisto, kurį valgome, poveikis labai reikšmingas ne tik dėl mūsų įpročių; tai svarbu, nes visi valgo kiekvieną dieną, o transportas ir atliekų tvarkymas nebūtinai vyksta kasdien. Maistas yra tas veiksnys, kuris dažniausiai daro įtaką ir lenkia net elektros energijos vartojimą namuose, o tai jau priklauso nuo vietos ir sezono (nors sunku susimąstyti apie dieną, kuri prabėga išvis nenaudojant jokios elektros energijos).

Projektai, skatinantys minimalų ir efektyvų išteklių naudojimą, kuo mažesnį atliekų kiekį, taip pat gali turėti didelį teigiamą poveikį mažinant anglies dioksido išmetimą kiekį bei siekiant kovoti su klimato kaita.

Šis projektas parodė, kad žmonės domina šie šeši veiksniai, dar kitaip vadinami 6 R:

- Permaštymas (angl. rethink) – dabartinis mūsų gyvenimo būdas ir tai, ko mums iš tikrųjų reikia;
- Atsisakymas (angl. refuse) – nepirkite to, ko Jums nereikia;
- Sumažinimas (angl. reduce) – galima sumažinti tai, ką perkate ar naudojate;
- Atnaujinimas (angl. repair) – užuot pirkę naują, kai kuriuos daiktus galite atnaujinti;
- Pakartotinis panaudojimas (angl. re-use) – senam daiktui suteikite naują paskirtį;
- Perdirbimas (angl. recycle) – tai paskutinė priemonė, jei ką nors turite išmesti.

Norėdami įgyvendinti tvarius pokyčius, turite sąmoningai stengtis tą pasiekti. Tikriausiai jau pastebėjote, kad paskutiniai penki R yra priklausomi nuo pirmojo R – permąstymo (angl. rethink). Būtent dabartinės problemos pripažinimas gali sukelti pokyčius – likusius R.

ATVEJŲ STUDIJOS

Iš penkiasdešimties „A Tale of Two Futures“ remiamų projektų toliau kaip pavyzdį pateikiame šešis. Tikimės, kad šios veiklos ir iniciatyvos paskatins kitas organizacijas ir asmenis taip pat pradėti kurti naujus projektus, pritaikant pateiktas idėjas prie aplinkybių ir vietos, kurioje gyvenama, konteksto.

Ekologinė kampanija „Maisto pėdsakas“ ŽINIŲ KODAS

Renginio metu dalyviai sužinojo daugiau apie maisto pėdsaką - nuo gamybos, pakavimo, transportavimo iki perdirbimo - 4 etapus, kuriuos kiekvienas produktas turi praeiti prieš atsidurdamas ant mūsų stalo ir koks anglies pėdsakas yra paliekamas kiekviename etape. Be to, dalyviai turėjo galimybę pasivašinti ekologiškais obuoliais, kurie yra vieni iš produktų, kuriuos galime valgyti palikdami mažiausią išmetamo anglies dioksido kiekį. Tikimės, kad dalyviai laikysis pažado valgyti daugiau vietinių maisto produktų, ypač auginamų savo soduose, siekiant sumažinti išmetamą anglies dioksidą.

Ši veikla taip pat išryškina vieną iš mažai anglies dioksido išskiriančių maisto produktų pasirinkimo taisyklių: ekologiškas, vietinis, vegetariškas ir neapdorotas maistas turi mažesnį anglies pėdsaką. Namų sodai yra puiki vieta tokiu būdu gauti maisto. Ši taisyklė taip pat yra vienas iš geriausių trisdešimties dalykų, kuriuos žmogus gali padaryti, kad sumažintų savo paliekamą anglies pėdsaką, kaip teigia Kaledonijos universitetas.

Anglies atspaudu idėja: savaitę pabandykite pirkti tik vietinius maisto produktus ir padėsinkite tai daryti savo šeimos narius bei draugus! Tai gali lengvai tapti nauju įpročiu ir teigiamu pokyčiu jūsų gyvenime!

Ekologiški keliavimo būdai ŽINIŲ KODAS

Ši iniciatyva buvo skirta sumažinti išmetamo anglies dioksido kiekį įmonės darbuotojų kelionėse. Dėl šios priežasties iniciatyvos dalyviai buvo pakviesti pažaisti „Carbon Conversations Travel“ žaidimą, kad suprastų kelionių esmines priežastis ir keliamas pasekmes. Kortelės ir žaidimo lenta yra suskirstytos į tris temas:

politikos pokyčiai, sąmoningos kelionės ir gyvenimo būdo pokyčiai. Elektromobiliai ir jų teigiamas poveikis dažnai buvo minimi kaip vienas iš galimų sprendimo būdų ateityje. Dalyviai taip pat pasidalino savo patirtimi kalbant apie ekologiškesnius keliavimo būdus, pavyzdžiui, kolegų pavežėjimas iki darbo / universiteto, naudojimąsis dviračiu ar viešuoju transportu. Tokiu būdu žmonės gali ne tik sutaupyti pinigų, bet ir sumažinti oro taršą, eismo spūstis ir išmetamą anglies dioksido kiekį. Ši iniciatyva yra ypač aktuali šiam projektui, kadangi norint pakeisti žmogaus paliekamą anglies pėdsaką labai svarbu pakeisti keliavimo įpročius, o mažiau skraidyti lėktuvu yra geriausias būdas, kurį galima pasirinkti norint pasiekti šį tikslą.

Anglies atspaudu idėja: jei dirbate su jaunesniais žmonėmis, naudokite žaidimus ir vizualizacijas – tai ne tik padeda visiems įsitraukti, bet ir veiksmingiau bei įdomiau skleisti informaciją!

Daržovių sodai ir perdirbimas „Els Ganxets“ mokykloje

DOM SPAIN

Reuso „Els Ganxets“ pagrindinės mokyklos vaikai sukūrė daržovių sodus, kuriuose patys augina maistą. Šis projektas padeda sumažinti maisto auginimui naudojamų trąšų kiekį ir taip pat sumažina išmetamo anglies dioksido kiekį gabenant maistą, jei vaikai pirktų šiuos maisto produktus parduotuvėje. Vaikai taip pat sukūrė perdirbimo erdves tam, kad atliekos būtų suskirstytos į skirtingas kategorijas, kas taip pat prisideda prie anglies pėdsako mažinimo, kurį lemia gamyba iš žaliavų.

Darbas tvarumo srityje mokykloje suteikia puikią galimybę dirbti su vaikais nuo ankstyvaus amžiaus ir skatina juos suvokti galimybes, kurias teikia su tvarumu susijusios veiklos. Daržovių, vaisių, ankštinių augalų ir grūdų vartojimas yra vienas geriausių dalykų, kuriuos kažkas gali padaryti, siekiant sumažinti anglies pėdsaką. Remiantis Kaledonijos universiteto duomenimis,

suvartojamų pieno produktų sumažinimas iki 100 proc. yra geriausias dalykas, kurį kažkas gali padaryti siekdamas sumažinti savo anglies pėdsaką maisto srityje ir 8-as geriausias dalykas apskritai kalbant apie ekologišką gyvenimo būdą.

Anglies atspaudu idėjos: atliekų plastikinius indelius galite panaudoti augindami daržoves ar augalus savo namuose / bute!

Bendruomenės sodai – kolektyviai prižiūrimas vienas bendras žemės sklypas – šiais laikais tampa vis populiariesni, galite inicijuoti savo bendruomenės sodo kartu su kaimynais!

„Bloomsbury“: studija-dirbtuvės, orientuotos į senų objektų pakartotinį panaudojimą
DOM SPAIN

Šia iniciatyva buvo siekiama paversti senus objektus (kurių dauguma atrandami gatvėse ar šiukšliadėžėse) į funkcionuojančius, unikalius ir nepakartojamus kūrinius. Jie parduodami kaip meno kūriniai, kurių tikslas - atkreipti žmonių dėmesį į trumpą gyvenimo trukmę, kurią suteikiame kai kuriems objektams.

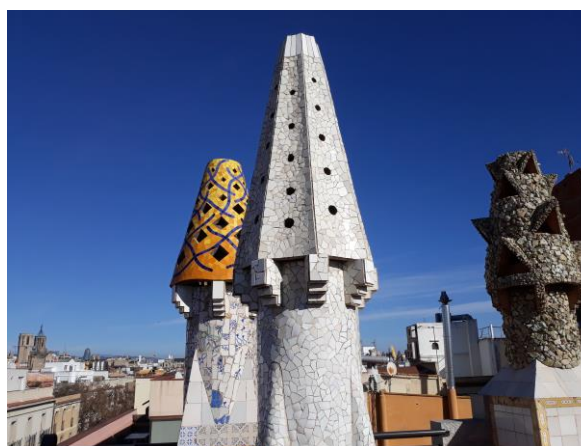

Pakartotinai panaudoti bet kokias medžiagas yra vienas lengviausių būdų, kuriuo dauguma žmonių gali teigiamai prisidėti prie mūsų aplinkos gerinimo. Pakartotinis tam tikrų prietaisų, tokių kaip nešiojamasis kompiuteris, panaudojimas taip pat žymiai sumažina žmogaus paliekamą anglies pėdsaką.

Ar žinojote, kad...

...garsusis katalonų-ispانیų architektas Antoni Gaudí, kuris suprojektavo bažnyčią „La Sagrada Familia“ ir gimė Reus, „Dom Spain“ mieste, naudojo techniką, vadinamą „trencadís“, kurios metu nereikalingos plyteles buvo naudojamos spalvotoms kompozicijoms kurti. Vienas iš pavyzdžių — įmantrūs kaminai, esantys Barselonos „Palau Guell“ terasoje, vienas iš garsiausių jo sukurtų dizainų; dizainai, „perdirbantys“ medžiagas, gali sukurti didelę estetinę, žmogiškąją ir ekonominę vertę. Šiandien „La Sagrada Familia“ yra vienas lankomiausių monumentų Ispanijoje ir antra lankomiausia bažnyčia visam pasaulyje po Šv. Petro bažnyčios Vatikane.

Kaminai Palau Guell terasoje

„Transition Stirling“ medienos pakartotino panaudojimo projektas

THE SUREFOOT EFFECT

„Transition Stirling“ pranešė, kad dauguma žmonių bendruomenėje kalba apie atliekų palečių naudojimą baldams ir sodininkystei, tačiau jiems kyla rūpesčių dėl praktinių medienos sujungimo būdų ir dėl laiko, kurio reikalautų paruošimas naudoti padėklus, trūkumo. Organizacijos sukurs

tinklą, kad gautų didesnius padėklų ir medienos atliekų kiekius, naudos obliavimo stakles, kad mediena būtų paruošta naudojimui ir pardavimui, tokiu būdu skatinant žmones perdirbti medieną, o ne pirkti naują. Tuomet „Transition Stirling“ sukurs ir parduos plokščių pakuočių rinkinius, kad žmonės galėtų pasistatyti savo baldus su instrukcijomis, kaip panaudoti įrankius, kad tai būtų įmanoma. Ši veikla taip pat pabrėžia galimybę atnaujinti didesnius objektus ir paversti juos naujais kasdienio naudojimo daiktais.

Anglies atspaudu idėja: suorganizuokite dirbtuves, kurių tikslas – iš atliekų sukurti reikalingą daiktą ar net paversti atliekas menu! Vėliau galėtumėte surengti parodą savo bendruomenėje bei visiems parodyti kūrybiškumo ir ekologiško gyvenimo būdo rezultatus!

Urugvajaus UWC (United World Colleges – Jungtinės pasaulio kolegijos) nacionalinio komiteto anglies pėdsakų mažinimas

THE SUREFOOT EFFECT

„United World Colleges“ (liet. Jungtinės pasaulio kolegijos) yra tarptautinė organizacija, siekianti skatinti tarptautinį supratimą, taiką ir ekologiškai tvarią ateitį vidurinių mokyklų moksleivių tarpe. Organizacija turi nacionalinius biurus ar komitetus, įsikūrusius 140 šalių, o „The Surefoot Effect“ dirbo su keliomis iš jų, siekiant padėti sumažinti anglies pėdsaką pagrindinėje jų veikloje. Biuras Urugvajuje suteikė šiam Erasmus+ projektui galimybę tapti iš tikrųjų tarptautiniu. Urugvajaus komitetas ėmėsi tokių priemonių, kaip tik vegetariškų patiekalų siūlymas UWC mokyklų auklėtiniams metinio atrankos proceso metu. Komitetas taip pat vengė naudoti vienkartinius plastikinius butelius ir perdirbtą popierių, tarą bei plastiką, o maisto atliekas tvarkė ir pavertė jas kompostu.

Ši veikla išsprendė daugumą žmonių paliekamų anglies pėdsakų problemų, pradedant maistu ir atliekomis, baigiant transportu. Tai buvo ypatingai aktualu, kadangi žmonės, besimokantys vienoje iš mokyklų, kurias remia organizacija, turės galimybę išplėtoti kai kurias atrankos metu išmoktas idėjas ir panaudoti jas tolesnėse studijose, o vėliau – darbe.

PARTNERIŲ PATIRTIS

„Dom Spain“ ir „Žinių Kodas“ prisijungė prie „A Tale of Two Futures“, norėdami bendradarbiauti su bendruomenėmis ir asmenimis bei paskatinti juos sumažinti neigiamą poveikį aplinkai, sumažinti išmetamą anglies dioksido kiekį bei sukurti erdvę naujiems projektams. Ši „iš apačios į viršų“ prieiga sprendžiant aplinkosaugos problemas, buvo nauja

patirtis abiem organizacijoms. Žemiau pateikta jų darbo šiame projekte santrauka ir tai, ką jiems reiškė įsitraukimas į tvarumo sritį, siekiant daugiau sužinoti apie įvairias ekologines temas ir palaikyti žmones bei naujas veiklas. Pagrindinis „Surefoot Effect“ CIC tikslas nuo pat įkūrimo yra skatinti ir palaikyti bendruomenes projektuose, skirtuose kovoti su pavojingais klimato pokyčiais. Šis projektas kilo iš jų noro dalytis žiniomis ir įrankiais su kitomis Europos šalimis.

Dom Spain

„Iki šiol mūsų patirtis buvo teigiama, nes mūsų bendruomenėje gana lengva paskatinti žmones ir organizacijas imtis veiksmų, naudojant modelius, kurie jau veikia ir pasiteisino kitose bendruomenėse / šalyse, t.y. pakartotini projektai iš „Tales of 2 Futures“ platformos arba organizuojamos ekologinės iniciatyvos. Palankiausia aplinka tokių projektų

inicijavimui yra mokyklos bei švietimo centrai. Mes manome, kad būtų vertinga sukurti medžiagą pedagogams, kuri padėtų jiems plėtoti ekologinius projektus jų švietimo centruose. Jei norite daryti pokyčius, pradėkite nuo savęs. Štai ką mes darėme ir darome. Projekto platformos, „Carbon Conversations“ ir „The Surefoot Effect“ parengto veiksmų sąrašo dėka, tiek mūsų centrų studentai, tiek pedagogai peržiūrėjo savo kasdienę veiklą ir išsiaiškino, kaip pakeisti savo gyvenimo būdą ir įpročius, norint sumažinti CO2.

Panašu, kad platforma yra ideali vieta papasakoti kitiems apie mūsų bendruomenėje / šalyje pradėtas ekologines iniciatyvas bei ieškoti kitų projektų, kuriuos būtų galima perkelti į mūsų vietinį kontekstą. Svarbiausias mūsų organizacijos pasiektas rezultatas yra įsitraukimas į entuziastingų žmonių, pasirengusių imtis (ar jau besimančių) veiksmų, susijusių su klimato kaita, tinklą.“

Žinių kodas

„Svarbiausias rezultatas yra tas, kad dalyviai, dalyvavę „Carbon Conversations“ (CC) pokalbiuose, iš tikrųjų keičia savo įpročius į ekologiškesnius. Kai kurie iš jų netgi pradeda organizuoti savo iniciatyvas ir skatina kitus rinktis mažiau anglies dioksido į

aplinką išskiriantį gyvenimo būdą. Pakartotiniai projektai (ekologinės iniciatyvos) yra geriausia galimybė žmonėms, mokykloms ir bendruomenėms įgyvendinti savo idėjas

aplinkosaugos srityje. Be to, taip komandos nariai skatinami kovoti su klimato kaita. Po CC grupės kursų dvi iš dalyvių net ėmėsi organizuoti „Fridays for Future“ Lietuvoje. Vykdam šį projektą mūsų organizacija tapo ekologiškesnė – pradėjome rūšiuoti šiukšles, taip pat dėl šios priežasties įsigijome rūšiavimo šiukšliadėžes. Mes skatiname savo komandos narius imtis tam tikrų veiksmų tiek biure, tiek ir asmeniniame gyvenime. Be to, mes dažnai aptariame ekologiško gyvenimo būdo veiksmus ir kalbame apie galimus sprendimus, kurie padėtų sumažinti mūsų vartotojiškumą. Mūsų organizacija dabar yra galingesnė aplinkosaugos srityje, nes užmezgėme daug kontaktų su kitomis organizacijomis, kurios dirba šioje srityje arba domisi ekologija. Šis tinklas padeda mums užtikrinti geresnį ekologinių iniciatyvų poveikį visuomenei. Mūsų patirtis buvo nuostabi – mes sutikome daug įdomių žmonių, užmezgėme daug naujų kontaktų. Mes sužinojome, kad iš tikrųjų šiais laikais yra daugiau žmonių, nei manėme, kurie intensyviai domisi aplinkosauga ir ieško aplinkosaugos problemų sprendimų.“

„Surefoot Effect“ CIC

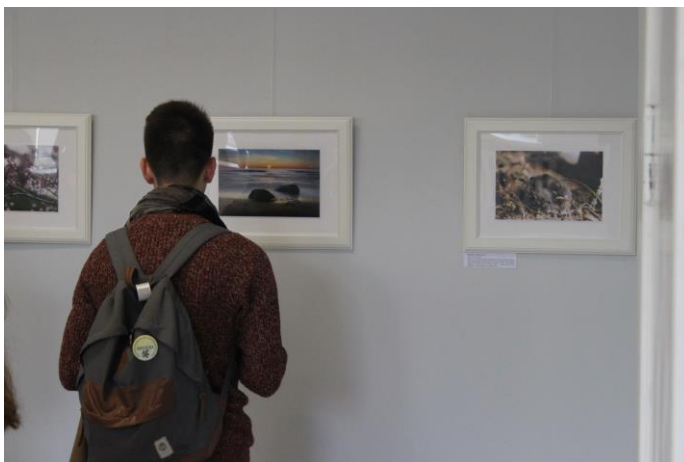
„Mūsų, kaip organizacijos, pagrindinis tikslas yra didinti sąmoningumą ir remti tuos, kurie kovoja su klimato kaitos pavojais. Dirbdami prie šio projekto, galėjome pasidalyti savo „Carbon Conversations“ patirtimi ir kitais metodais, kuriuos naudojome siekdami padėti savo partnerių organizacijoms bei dirbantiems su jomis suprasti rimtas klimato chaoso problemas (sausros, potvyniai, kylantis jūros lygis, vandenynų rūgštėjimas, klimato kaitos pabėgėliai), kurios atsiranda visame pasaulyje dėl didėjančio žmonių išmetamo pavojingos anglies dioksido kiekio. Buvo nuostabu dirbti su mūsų partneriais įgyvendinant šį projektą, sudaryti jiems galimybes pasiekti dar daugiau žmonių ir paskleisti žinią kaip sumažinti išmetamo anglies dioksido kiekį. Dar labiau nudžiugino tai, kad pamatėme puikius anglies dioksido kiekį mažinančius aplinkosauginius projektus, kuriuos mūsų partneriai sugebėjo įkvėpti įgyvendinti savo „Carbon Conversations“ dalyvius. Mes taip pat turėjome privilegiją apmokyti naujus CC moderatorius ir moderatorių instruktorius, kurie palaiko kontaktą su mūsų partneriais. Šie asmenys dabar turi galimybę dar plačiau skleisti žinią. Projektų platformos sukūrimas ir įvairūs anglies dioksido mažinimo projektai ir toliau įkvėps mus ir mūsų partnerius imtis daugiau veiksmų kovojant su klimato kaita.“

MENO PANAUDOJIMAS: FOTOGRAFIJOS PARODOS

Keletas partnerių remiamų projektų pakrypo menine linkme, siekiant paskatinti aplinkosaugos veiksmus, tuo pačiu padarant juos įdomius ir patrauklius dalyviams.

Žinių kodas surengė dvi fotografijos dirbtuves, kurių tikslas buvo dalyvių darbus eksponuoti parodoje „Aplinkosauga: vakar, šiandien ir rytoj“, organizuotoje VDU Menų centro galerijoje. Renginio metu dalyviai buvo pakviesti paragauti lietuviškų obuolių sulčių, taip pat

parodos dalyvių tarpe netikėtai įvyko diskusija apie aplinkos svarbą šiandienos žmonėms ir ateities kartoms. Parodoje buvo eksponuojami fotografų darbai, kuriuose dominavo Lietuvos kraštovaizdžių grožis. Parodoje dalyvavo daugiau nei 100 žmonių, o tai leido tiems, kurie gali nebūtinai turi akademiinių žinių apie klimato kaitą ir kitas aplinkosaugos problemas, susipažinti su šia tema "kitu kampu" bei ja pasidomėti plačiau.

Vykdydami tą pačią veiklą, „DomSpain“ 2017 m. spalio mėn. surengė internetinės fotografijos konkursą pagal moto „Laikas veikti dabar, užkirsk kelią klimato kaitai“, kuriame dalyvavo daugiau nei 50 dalyvių, kurie pasidalino savo menine vizija šiomis temomis: ekologiniai veiksmai, ekologinė ateitis ir „maži pokyčiai“, siekiant, kad aplinka būtų švaresnė, žalesnė ir sveikesnė.

Nugalėtojai buvo paskelbti lapkričio mėnesį. Pagrindinis prizas buvo dalyvavimas jaunimo mainų projekte „Kurk žaliai“ (angl. „Co-create in green“), kuris finansuojamas pagal Erasmus+ programą. Tokiu būdu „Dom Spain“ atvėrė meninę erdvę žmonėms bei tuo pačiu suteikė galimybę sužinoti daugiau apie aplinkosaugos problemas ir potencialius sprendimus.

Dalyvių komentarai:

- Gintarė iš Lietuvos:

„Fotografijų paroda, „Aplinkosauga: vakar, šiandien ir rytoj“ buvo be galo nuostabi! Turėjau galimybę dalyvauti šios nuostabios parodos atidaryme ir ji tikrai mane paskatino permąstyti savo esamą gyvenimo būdą ir pradėti įgyvendinti ekologinius pokyčius mano gyvenime bei siekti išsaugoti mūsų gamtą ateinančioms kartoms. Be to, labai nustebau, kad visas

nuotraukų autoriai yra mėgėjai, o ne profesionalai. Tai įrodymas, kad viską įmanoma pasiekti! Ačiū Žinių kodui už prasmingą ir fantastišką parodą.“

- Esther iš Ispanijos:

„Dalyvauti nuotraukų konkurse buvo smagu. Aš ne tik sutikau naujų žmonių, kurie taip pat domisi aplinka ir norėjo kaip nors prisidėti, kad padidintų susidomėjimą šia tema, bet ir įgavau daugiau pasitikėjimo savimi bei tikėjimo savo nuotraukomis, kūryba. Konkurso dėka aš taip pat susipažinau su „Tales of 2 Futures“ projektu ir visais jame dalyvaujančiais Reus miesto žmonėmis. Nuo tada aš palaikau su jais kontaktą ir reguliariai esu informuojama apie jų vykdomą veiklą.“

IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

Apibendrinant anglies atspaudu vadovėlį, mes itin rekomenduojame ir skatiname keisti savo gyvenimo būdą, kad būtų sumažintas jų neigiamas poveikis aplinkai. Šis dokumentas parodė, kaip žmonės gali imtis didesnį teigiamą poveikį turinčių veiklų – maisto, transporto, energijos vartojimo namuose ir apskritai vartotojiškumo srityse, įskaitant atliekų tvarkymą ir perdirbimą. Mes tikime, kad vienas žmogus gali daryti didelę įtaką, todėl mes raginame visus, besidominčius tvarumu, inicijuoti naujas veiklas, skatinančias ekologiškesnį gyvenimo būdą ir pasaulėjautą. Norėdami sužinoti daugiau idėjų pozityvioms veikloms / iniciatyvoms, padėsiančių pasauliui tapti darnesniu, apsilankykite mūsų projekto svetainėje <http://www.tales2futures.eu/>. Šioje platformoje galite rasti daugybę įvairių, visame pasaulyje organizuotų iniciatyvų, kurių tikslas – kovoti su pavojinga klimato kaita. Kviečiame pakartoti vieną ar daugiau šių iniciatyvų savo bendruomenėje, siekiant ugdyti aplinkosauginį sąmoningumą ir lavinti save bei aplinkinius.

Be to, mes pateikėme šviečiamąją informaciją (įskaitant atvejų analizę; meno / fotografijos parodų idėjas; dalijimąsi gerąja patirtimi; patarimus, kaip tapti „influenceriu“ ir kt.), kuri yra lanksti, lengvai naudojama ir pritaikoma bet kuriai, bet kokio amžiaus tikslinei grupei.

Mokymosi medžiagos ir metodų išbandymas ir pritaikymas Lietuvos ir Ispanijos kontekste leido mums padaryti didesnį poveikį, todėl prieš pateikdami bet kokią informaciją, mes primygtinai rekomenduojame pasidomėti jūsų šalies ar jūsų bendruomenės ypatumais ir naujausiomis pateiktos informacijos versijomis.

Atminkite, kad dabar veikia „Anglies atspaudu virusas“. Tai reiškia, kad tikriausiai pirmame etape sutiksime žmones, kurie jau užsiima panašia veikla, ir pastebėsime, kad žmonės, kurie nebuvo tokie aktyvūs šioje srityje, vis dažniau ir labiau įsitraukia į ekologišką veiklą.

Tikimės, kad pasinaudosite patarimais, pateiktais skyriuje „Ar norėtumėte būti „influenceriu“? Nuo ko pradėti?“, kurie gali būti naudingi norint įgyvendinti tvarius pokyčius jūsų asmeniniame gyvenime bei paskatinti tą padaryti ir aplinkinius. Taip pat tikime, kad atrasite bent vieną veiklą, kurią norėsite pritaikyti sau ir atkartoti ten, kur dirbate, gyvenate arba namuose su šeima ir draugais.

KONTAKTAI

Jei turite klausimų ar norėtumėte sužinoti daugiau informacijos apie projektą, susisiekite su mumis!

Partneriai:

THE SUREFOOT EFFECT (Jungtinė Karalystė)

<http://www.surefoot-effect.com/>

DOM SPAIN (Ispanija)

<http://domspain.eu/>

ŽINIŲ KODAS (Lietuva)

<http://www.ziniukodas.lt/en/>